

Висновки

Інноваційний розвиток сільськогосподарських підприємств полягає у використанні вже досліджених технологій та випробуваних нових сортів сільськогосподарських культур, порід тварин, засобів захисту та живлення, кормів та добрив. Основною метою його залишається економічність та підвищення ефективності виробництва. Під управлінням реальними інвестиціями інноваційних проектів в аграрній сфері виробництва пропонуємо вважати спрямування діяльності сільськогосподарського підприємства на довгострокову перспективу, що ґрунтується на використанні досягнень науки, отриманні конкурентних переваг на світовому та вітчизняному ринках, раціональному використанні всіх наявних ресурсів, резервів і можливостей підвищення прибутку. Особливу увагу доцільно звернути на метод аналізу інноваційно-інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств з позиції визначення періоду окупності вкладених коштів, спрямованих на підвищення ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.

Список використаних джерел

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: Учебный курс / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2001. – 448 с.

2. Дацій Н.В. Інвестиційний процес як об'єктивна необхідна умова розвитку економіки країни / Н.В. Дацій // Держава та регіони: Серія: Економіка та підприємництво. – 2005. – №6. – С. 80–85.

3. Кулаєць М.М. Інноваційна діяльність в аграрній сфері / М.М. Кулаєць, М.Ф. Бабієнко, П.А. Лайко, О.Д. Витвицька // Економіка АПК. – 2011. – №2. – С. 100–108.

4. Лашко О. Форми, методи та інструментарій здійснення державної інвестиційної політики / О. Лашко // Вісник УАДУ. – 1999. – №2. – С. 380.

5. Пересада А.А. Інвестиційний процес в Україні / А.А. Пересада. – К.: Лібра, 1998. – 392 с.

6. Чабан В.Г. Інноваційний аспект великих аграрних підприємств / В.Г. Чабан // Економічний вісник університету: зб. наук. праць учених та аспірантів Переяслав-Хмельницького держ. аграр. ун-ту ім. Г. Сковороди. – 2012. – Вип 18/1.

7. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/40-15>. – Заголовок з екрану.

8. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>. – Заголовок з екрану.

9. Закон України «Про органічне виробництво» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.biolan.org.ua/uk/news/?newsid=110>. – Заголовок екрану.

УДК 338.23:658.114.4

П.П. САМОФАЛОВ,

к.е.н., доцент, Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди

Управління інноваційною діяльністю акціонерних товариств на засадах контролінгу

У статті запропоновано систему управління інноваційною діяльністю акціонерних товариств, де визначальним елементом є контролінг. При застосуванні контролінгу рекомендовано враховувати такі функції управління, як прогнозування та планування, організацію, мотивацію і контроль, а також такі інструменти контролінгу, як бюджетування та управління за центрами відповідальності.

Ключові слова: інноваційна діяльність, акціонерні товариства, контролінг, бюджетування, центри відповідальності.

П.П. САМОФАЛОВ,

к.э.н., доцент, Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет им. Григория Сковороды

Управление инновационной деятельностью акционерных обществ на основании контроллинга

В статье предложена система управления инновационной деятельностью акционерных обществ, где определяющим элементом является контроллинг. При применении контроллинга предлагается учесть такие функции управления, как прогнозирование и планирование, организация, мотивация и контроль, а также такие инструменты контроллинга, как бюджетирование и управление с использованием центров ответственности.

Ключевые слова: инновационная деятельность, акционерные общества, контроллинг, бюджетирование, центры ответственности.

P. SAMOFALOV,

PhD, assistant professor, Pereyaslav-Khmelnytsky State Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda

Management of innovative activity of joint-stock companies on the basis of controlling

In article proposed system of management of innovative activity of joint stock companies, where the defining element is controlling. The application of controlling to consider such management functions as forecasting and planning, organization, motivation, and control, as well as control tools such as budgeting and control by the centers of responsibility.

Keywords: innovation, joint stock companies, controlling, budgeting, centers of responsibility.

Постановка проблеми. Перехід до ринкових відносин викликав глибокі зміни в економіці України, де впровадження

інновацій в діяльність суб'єктів господарювання, отримання значних фінансових результатів, економічна ефективність

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

все частіше стають основними критеріями при прийнятті управлінських рішень. Ускладнюється управління інноваційною діяльністю суб'єктів підприємництва, які повинні працювати у режимі постійних внутрішніх та зовнішніх змін, орієнтованих на ринок, а також створення філій та представництв. У дослідженнях вчених зазначається, що «в Україні не створено належних умов для інноваційного розвитку економіки, вітчизняна економіка продовжує бути енергоємною і неконкурентоспроможною» [1, с. 102]. Зазначимо, що вирішення проблем управління інноваційним розвитком суб'єктів господарювання, в тому числі акціонерних товариств, значно спрощується при застосуванні контролінгу.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Дослідженню контролінгу та інноваційного розвитку підприємств присвячено роботи як українських вчених А.П. Гречан, М.П. Денисенко, Т.І. Єфименко, С.М. Петренко, А.В. Рассафонової, Л.О. Сухаревої, М.Г. Чумаченка, так і зарубіжних – Н.Г. Данілочкіної, О.М. Карминського, М.І. Оленева, О.Г. Примака, С.Г. Фалько, А. Дайле, Хілмара Й. Фольмут, в яких розглядаються теоретичні положення контролінгу, відмінності контролінгу та управлінського обліку, механізми реалізації основних функцій контролінгу, інструментальні його аспекти, питання інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств. Зокрема, А.В. Рассафонова при дослідженні шляхів забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств виокремлює фінансову частину, зазначаючи, що «при здійсненні інноваційної діяльності підприємство стикається з проблемою її фінансування та пошуку найбільш вигідних джерел формування інвестиційних ресурсів». Далі в роботі розглядаються питання фінансування інновацій публічних та приватних акціонерних товариств, де виокремлюється емісія акцій як одне із джерел фінансування інновацій [2, с. 49–50]. Вивчаючи методологічні і практичні основи побудови контролінгу в бізнесі, О.М. Карминський, М.І. Оленев, О.Г. Примака і С.Г. Фалько зосереджують увагу на технічних, часових, економічних (фінансових) ризиках, організаційних формах управління проектами, проект-контролінгу в інноваційних процесах [3, с. 65–72]. Однак питання застосування контролінгу при управлінні інноваційним розвитком акціонерних товариств є недостатньо вивченими і потребують подальших досліджень, чому і присвячена ця стаття.

Метою статті є дослідження управління акціонерними товариствами і надання пропозицій подальшого удосконалення їх інноваційної діяльності на основі контролінгу.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» такою є «діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг» [4]. Процес управління суб'єктом господарювання, в тому числі і інноваційною діяльністю акціонерного товариства, складається з таких функцій, як прогнозування, планування, організація, мотивація, контроль та координація, які взаємопов'язані між собою і вимагають підготовки необхідної інформації для прийняття конкретного рішення. З метою поліпшення управління необхідно застосовувати інструменти контролінгу, де можна виокремити бюджетування та управління за центрами відповідальності. Сама система управління повинна охо-

плюватись зворотним зв'язком. Структурно-логічна схема управління інноваційною діяльністю акціонерного товариства на засадах контролінгу подана на рис. 1.

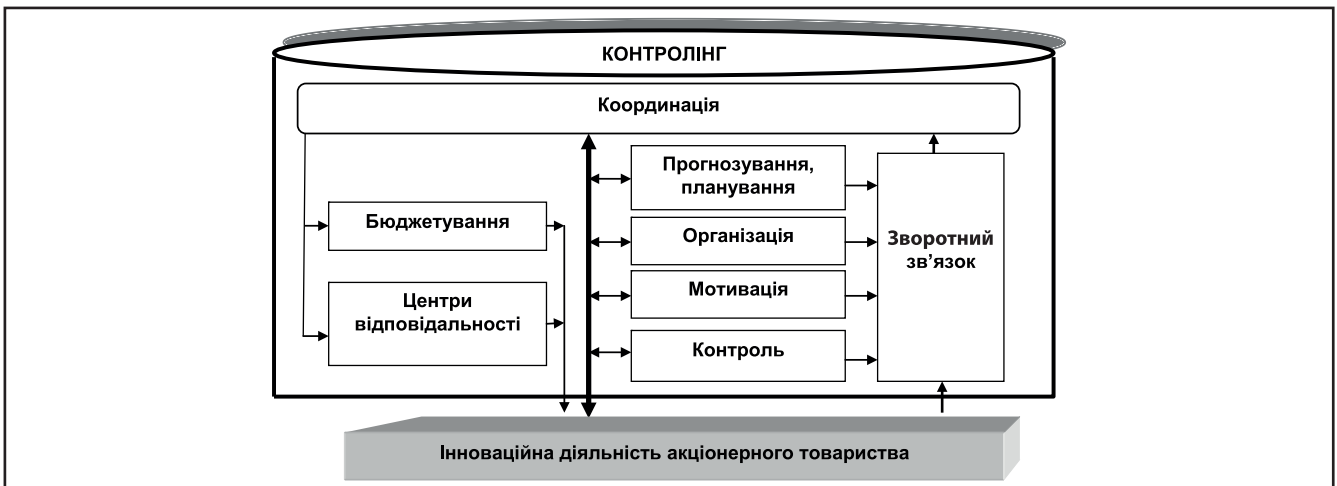
На основі прогнозування та планування встановлюються цілі і завдання інноваційного розвитку акціонерних товариств, розробляються стратегія, програми, плани для досягнення поставлених цілей, визначаються необхідні ресурси і їх розподіл за цілями та задачами, доводяться плани до виконавців і відповідальних за їх виконання. При командно-адміністративній системі господарювання планування виконувало роль інструмента встановлення директивних завдань підприємствам, а також було засобом контролю та оцінки діяльності, основою для стимулювання виконання планових показників. У ринкових умовах господарювання підприємства самостійно здійснюють планування, орієнтуючись на попит на продукцію, роботи, послуги, тобто плани не доводяться за допомогою різних директив, а визначаються конкретною ситуацією на ринку. На нашу думку, в умовах кризових явищ в економіці країни доцільно застосовувати державне регулювання інноваційних процесів через контролінговий механізм. Крім цього, на рівні держави доцільно здійснити ряд заходів щодо удосконалення інноваційних процесів. Слушною є пропозиція групи фахівців Державної навчально-наукової установи «Академія фінансового управління», які зазначають, що «для активізації інвестиційних та інноваційних процесів у реальному секторі необхідно підвищити роль інститутів розвитку (різноманітних державних та державно-приватних фондів венчурного фінансування). У зв'язку з цим доцільно було б відновити на нових засадах діяльність державного інноваційного фонду та його регіональних відділень» [5, с. 989].

Слід врахувати основні положення контролінгу щодо планування. Насамперед, як зазначає у проведеному дослідженні А. Дайле, треба планувати тоді, коли є багато змін. Коли ж все залишається таким, до чого звикли, достатньо просто переносити минулі тенденції на майбутнє. Крім цього, відхилення від планів є сигналами, які дозволяють поліпшити регулювання. Для того щоб співробітник сам взяв на себе відповідальність за виконання плану або ідентифікував себе із своєю метою, необхідно залучити його до процесу постановки цієї цілі чи розробки цього плану [6, с. 184–188].

При здійсненні прогнозування та планування необхідно визначити інноваційний потенціал акціонерного товариства. Можливі складові інноваційного потенціалу подано на рис. 2. Автори монографії «Шляхи активації інноваційної діяльності підприємств» вказують на важливість вивчення інноваційного потенціалу підприємства, зазначаючи, що «від стану інноваційного потенціалу залежить вибір стратегії, яка надасть змогу виконати поставлені цілі у напрямі інноваційного розвитку підприємства» [7, с. 199].

Організація як функція управління передбачає формування структури суб'єктів господарювання, забезпечення всім необхідним для ефективного функціонування: персоналом, матеріалами, обладнанням, грошовими коштами тощо. Акціонерні товариства як суб'єкти господарювання також розробляють структури управління, що повинні відповідати потребам сприйняття інноваційних розробок.

Мотивація передбачає активізацію працівників і зацікавлення їх в ефективній праці для виконання цілей, визначених

Рисунок 1. Структурно-логічна схема управління інноваційною діяльністю акціонерного товариства на засадах контролінгу

Джерело: розроблено автором.

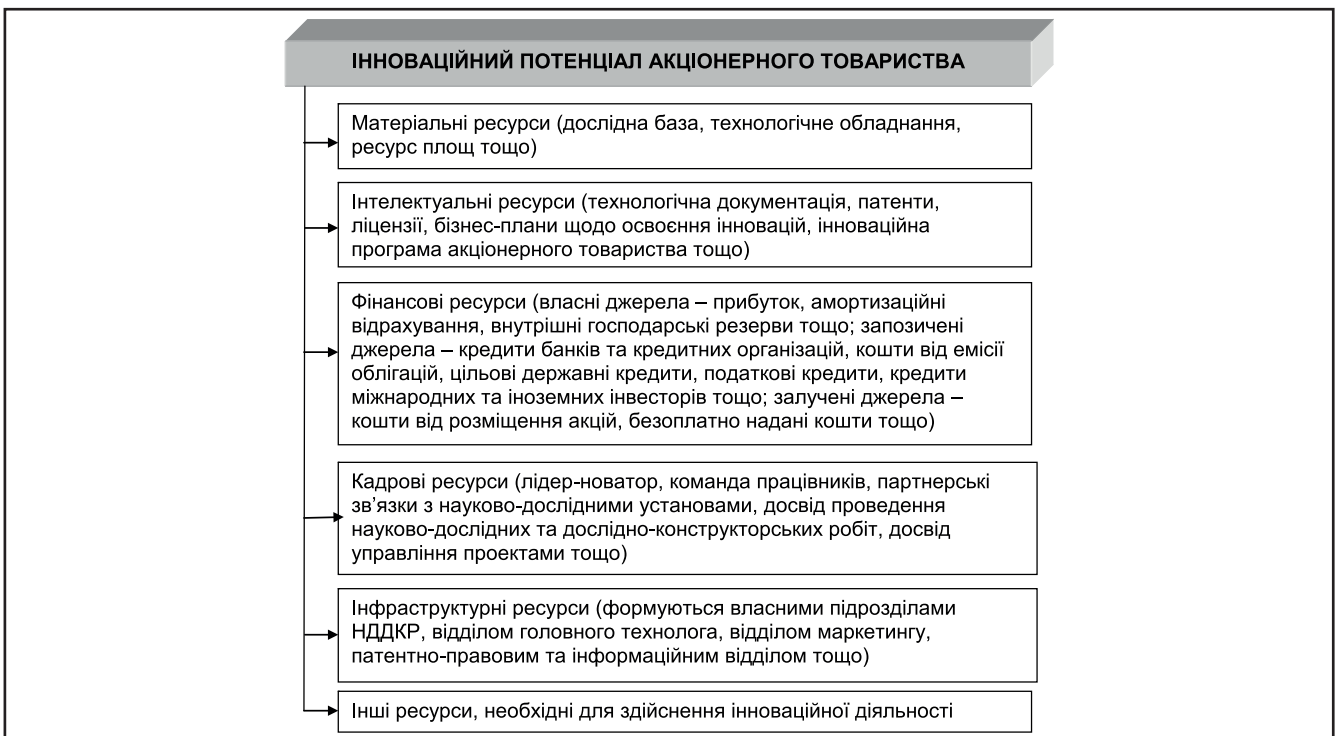
у планах. За допомогою морального та матеріального стимулювання управлінці постійно впливають на фактори результативної та ефективної роботи своїх працівників.

Контроль забезпечує кількісну та якісну оцінку впровадження інноваційних розробок в діяльність акціонерного товариства, а також облік результатів. У системі контролю як управлінської діяльності можна виділити такі основні напрями:

- контроль за правильністю складання планів;
- контроль за виконанням запланованих робіт;
- розробка заходів щодо здійснення коригування відхилень фактичних результатів від планових завдань.

Можна визначити такі основні інструменти контролю як спостереження, перевірка всіх сторін інвестиційної діяльності, облік і аналіз. При цьому окремо можна виділити управлін-

ський облік як одну із складових частин контролінгу. Основним завданням управлінського обліку є надання інформації заінтересованим особам для прийняття управлінських рішень. Інформаційною базою управлінського обліку є бухгалтерський облік і звітність, оперативний облік, статистичний облік, а також не облікові джерела інформації. Предметом управлінського обліку є витрати, собівартість продукції, робіт, послуг, їх калькулювання та управління собівартістю на рівні підприємства, в цілому, а не тільки виробництва, як зазначають деякі дослідники, а також підготовка інформації для здійснення контрольних функцій управління організацією. Тобто управлінський облік – це система обробки та підготовки інформації для контролю за діяльністю підприємства для внутрішніх користувачів у процесі його управління, який склада-

Рисунок 2. Складові інноваційного потенціалу підприємства

Джерело: розроблено автором при використанні [2, с. 49; 7, с. 198–199].

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

ється з прогнозування та планування, організації, мотивації, контролю, координації. Виходячи з цього управлінський облік може бути використаний на рівні держави для впливу на інноваційний розвиток акціонерних товариств.

Координація забезпечує узгодженість всіх ланок процесу управління інноваційним розвитком шляхом встановлення необхідних зв'язків між ними, де доцільно враховувати зворотні зв'язки.

Важливого значення в системі управління інноваційним розвитком набуває підготовка інформації для прийняття необхідного рішення, що є одним із найважливіших завдань контролінгу. Визначимо суть контролінгу (в перекладі з англійської *to control* – контролювати, регулювати, управляти), його призначення та можливості. В поняття «контролінг» автори вкладають різний зміст. Зокрема, в дослідженнях проведених від керівництвом Н.Г. Данилової пропонується таке визначення контролінгу: «Контролінг – це функціонально-обособлений напрямок економічної роботи на підприємстві, пов'язаний з реалізацією фінансово-економічної коментуючої функції в менеджменті для прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень» [8, с. 6]. Дещо інше визначення контролінгу дають Л.О. Сухарева та С.М. Петренко, які зазначають, що «система контролінгу являє собою синтез елементів обліку, аналізу, контролю, планування, реалізація яких забезпечує виробку альтернативних підходів при здійсненні оперативного і стратегічного управління процесом досягнення кінцевих цілей і результатів діяльності підприємства» [9].

У вступі до російського видання книги Хілмара Й. Фольмут [10, с. 5] М.Л. Лукашевич та О.М. Тихоненкова зазначають, що «відомо достатньо широке і загальне розуміння контролінгу як цілісної концепції управління підприємством, направленої на виявлення всіх шансів і ризиків, пов'язаних з отриманням прибутку в умовах ринку». Далі відмічаються такі основні специфічні особливості контролінгу:

- ув'язка оперативних фінансово-економічних розрахунків і стратегічних рішень;
- нова орієнтація фінансово-економічних розрахунків на прийняття економічно обґрунтованих рішень;
- новий зміст таких традиційних функцій управління, як планування, контроль, інформаційне забезпечення, які складають ядро контролінгу як концепції управління;
- новий психологічний зміст ролі планово-економічних служб (служб контролінгу) на підприємстві.

Вивчення наукових джерел та практики функціонування контролінгу дало можливість дати його визначення щодо інноваційної діяльності, функція якого більш значна ніж інформаційна підтримка процесу управління. «Контролінг – це концепція системного управління, в основі якої покладено забезпечення ефективного та результативного управління інноваційним розвитком суб'єктів господарювання, незалежно від форми власності, організаційно-правової форми, галузевої належності, виду економічної діяльності». При цьому зазначимо, що система контролінгу повинна охоплювати не тільки поточні завдання, а й довгострокову перспективу інноваційного розвитку. Необхідно передбачити адаптацію стратегічних завдань інноваційного розвитку до швидкоплинних умов зовнішнього середовища, узгодження оперативних планів (бюджетів) із стратегічними планами розвитку систе-

ми, координацію і інтеграцію оперативних планів (бюджетів) згідно з різними процесами, створення системи забезпечення менеджерів різних рівнів інформацією для управління, створення системи контролю виконання планових показників, внесення необхідних змін при виявленні відхилень, створення гнучкої структури управління, яка змогла б реагувати на зміни зовнішнього середовища, в тому числі і на міжнародних ринках. Контролінг має забезпечувати методичну і інструментальну базу для підтримки функцій управління інноваційним розвитком, які складаються з планування, організації, мотивації, контролю, координації, а також оцінку внутрішніх та зовнішніх умов при прийнятті управлінських рішень.

Звідси випливають основні складові концепції контролінгу:

- орієнтація на ефективну і результативну роботу не тільки в теперішній час, але і на довгостроковий період. Це виражається в забезпеченні рентабельності, контролі витрат і розробці заходів щодо їх зниження, орієнтації на клієнтів та отриманні доходів, зв'язку системи морального і матеріального стимулювання працівників з конкретним вкладом кожного в досягнення цілей інноваційного розвитку на різних рівнях, взаємозв'язку таких, перманентній оцінці інновацій за критеріями доходності;
- формування організаційної структури із врахуванням стратегічних і тактичних цілей інноваційного розвитку;
- створення інформаційної системи, орієнтованої на задачі цільового управління інноваційного розвитку. При цьому визначається коло повноважень і обов'язки керівників різних ланок управління, здійснюється розробка і узгодження цілей і задач управління в рамках визначених повноважень і обов'язків, складаються плани досягнення поставлених цілей, здійснюється контроль і оцінка роботи, коригування при необхідності цілей і планів. Зазначимо, що ефективним може бути використання бюджетів і створення центрів відповідальності. При створенні інформаційної системи необхідно забезпечити акціонерам право на інформацію, що передбачено ст. 78 Закону України «Про акціонерні товариства» [11];
- розбивка задач контролінгу на етапи: планування, реалізація, контроль виконання, коригування рішень. Спочатку розробляються методика планування, координація і деталізація планів (бюджетів) за рівнями управління (центрами відповідальності), зведення планів в єдиний план інноваційного розвитку. На етапі контролю виконання здійснюється порівняння планових і фактичних величин, аналіз відхилень і розробка необхідних заходів щодо усунення відхилень.

Можна виділити такі розділи контролінгу щодо управління інноваційним розвитком: встановлення цілей; планування; управлінський облік; система інформаційних потоків; моніторинг; контроль; аналіз планів, результатів та відхилень; розробка рекомендацій для прийняття управлінських рішень.

Застосування контролінгу як концепції управління інноваційним розвитком на практиці може передбачати такі основні механізми та інструменти:

- здійснення класифікації витрат та управління ними;
- калькулювання собівартості продукції, робіт, послуг;
- створення центрів відповідальності;
- складання бюджетів та здійснення контролю за їх виконанням;
- здійснення стратегічного фінансового планування забезпечення інноваційного розвитку.

Важливого значення для сприйняття інноваційного розвитку акціонерними товариствами набуває процес прийняття рішень. Прийняття рішення у широкому розумінні отождоюється з усім процесом управління інноваційним розвитком, куди крім підготовки інформації входить прийняття рішень, їх вибір, виконання, контроль результатів реалізації, внесення коректив у прийняті рішення. У вузькому значенні прийняття рішення – це вибір із двох і більше альтернативних варіантів такої дії, яка дасть змогу досягти мети інноваційного розвитку акціонерного товариства або вирішити поточну проблему. Процес прийняття рішення включає не тільки вибір кращого варіанту, а й визначення альтернативних варіантів, встановлення критеріїв вибору, їх оцінки. До основних факторів, що впливають на процес прийняття рішень і які необхідно враховувати при їх прийнятті, відносяться: ступінь ризику, оскільки завжди існує ймовірність неправильного прийняття рішення; дефіцит часу та ступінь його підтримки особами, які здійснюють виконання таких рішень.

Рішення щодо впровадження інновацій приймаються на довгостроковий та короткостроковий період. Довгострокові, або як ще їх називають стратегічні, рішення вимагають витрачання значних коштів та розраховані на порівняно далекі перспективи їх реалізації. Ці рішення, як правило, приймаються у вищих ланках управління. Короткострокові рішення, або операційні, – це рішення оперативного регулювання інноваційного розвитку. Вони приймаються на нижчих та середніх ланках управління.

Процес прийняття рішення незалежно від того, є воно довгостроковим чи короткостроковим, може складатись з етапів, що подано на рис 3.

Практичну реалізацію управління інноваціями акціонерних товариств доцільно здійснювати за допомогою бюджетування у створених центрах відповідальності. Існують різні підходи до формування центрів відповідальності. Враховуючи вітчизняний та зарубіжний досвід створення та діяльності таких центрів, можна запропонувати такі основні положення щодо їхнього формування:

1. У центрі відповідальності обов'язково визначається особа, яке несе відповідальність за діяльність центра, і тільки ту діяльність, яка ведеться центром. Можливе створення

таких центрів відповідальності: центри витрат, центри прибутків, центри інвестицій. Центрами відповідальності в акціонерних товариствах можуть бути також загальні збори акціонерного товариства, наглядова рада, виконавчий орган.

2. Для основних видів витрат визначається центр відповідальності, де ці витрати є прямими, тобто на центри відповідальності доцільно відносити тільки прямі витрати. Зазначимо, що прямі витрати – це витрати, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкта витрат економічно доцільним шляхом.

3. Для кожного центра відповідальності визначаються показники його діяльності, менеджери приймають участь у визначенні показників, які знаходяться під їх контролем. При виборі показників не слід ускладнювати системи обліку.

4. Для кожного центра відповідальності проводиться розробка та затвердження бюджету.

5. Для кожного центра відповідальності встановлюються терміни звітності.

6. Для кожного центра відповідальності встановлюються трансфертні ціни на його продукцію, роботи, послуги.

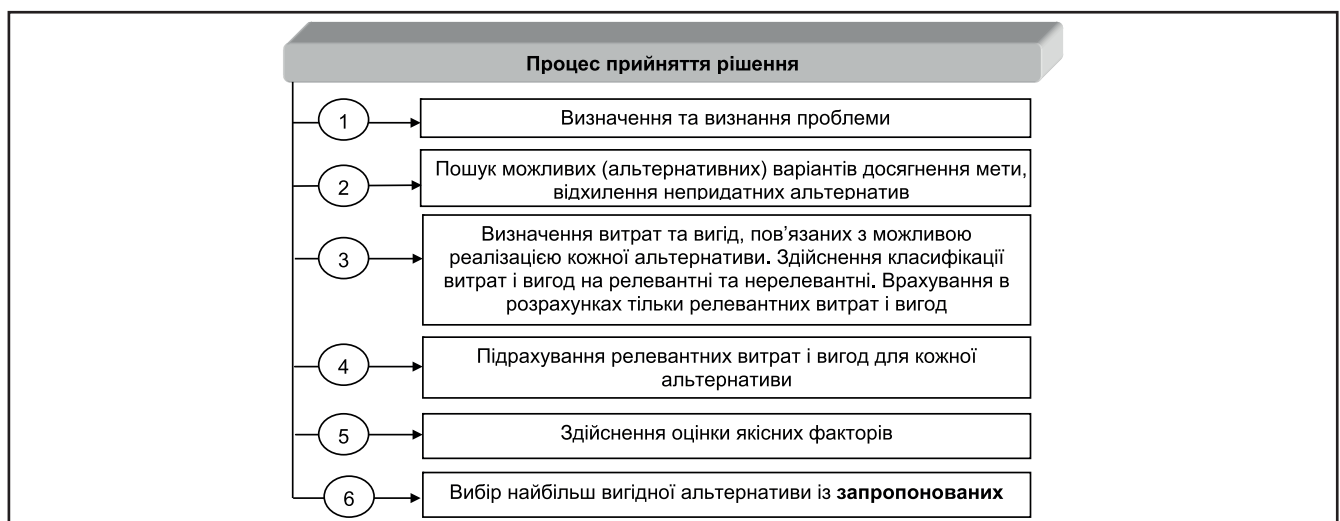
7. Регулярно визначаються відхилення від бюджету та аналізуються їх причини.

8. Здійснюється стимулювання діяльності центрів відповідальності.

Система обробки та підготовки інформації на різних рівнях управління інноваційним розвитком може базуватись на бюджетуванні, що передбачає розробку, аналіз та контроль бюджетів.

Передусім зазначимо, що бюджет – це план діяльності суб'єкта підприємництва чи окремих його підрозділів, як правило, в кількісних вимірниках. Бюджети можуть охоплювати всі сфери діяльності. Складання бюджету є процесом планування, як правило, на один рік з розподілом на квартали, місяці, тижні. Бюджетування дає можливість вирішення наступних питань управління інноваційної діяльності акціонерних товариств:

- планування діяльності структурних підрозділів;
- координація діяльності структурних підрозділів;
- контроль і оцінка ефективності роботи структурних підрозділів;

Рисунок 3. Етапи прийняття рішення

Джерело: розроблено автором.

– стимулювання діяльності працівників акціонерного товариства з метою орієнтації їх на досягнення цілей.

Висновки

У дослідженні зазначається, що процес управління інноваційною діяльністю акціонерного товариства складається з таких функцій як прогнозування, планування, організація, мотивація, контроль та координація, які взаємопов'язані між собою і вимагають підготовки необхідної інформації для прийняття конкретного рішення. З метою удосконалення управління інноваційною діяльністю акціонерних товариств необхідно застосовувати інструменти контролінгу, де можна виокремити бюджетування та управління за центрами відповідальності. Запропонована система управління повинна охоплюватись зворотнім зв'язком.

Вивчення наукових джерел та практики функціонування контролінгу дало можливість дати визначення контролінгу щодо інноваційної діяльності.

Контролінг як концепція управління інноваційною діяльністю акціонерних товариств повинен забезпечити: складання фінансових бюджетів, планів-балансів, участь у розробці довгострокових планів інноваційної діяльності; здійснення поточного контролю виконання планових показників; участь в формуванні джерел фінансування інноваційної діяльності, розробці стратегій фінансування і заходів щодо фінансування з урахуванням планових показників; аналіз відхилень та складання фінансових звітів щодо цих відхилень; розробку при необхідності управлінських заходів щодо зменшення відхилень фактичних показників від планових.

Подальші дослідження доцільно зосередити на проблемі економічної безпеки інноваційної діяльності акціонерних товариств, де виокремити вплив основних загроз на економічну безпеку та шляхи вдосконалення системи економічної безпеки.

Список використаних джерел

1. Сигайов А.А. Сутність інноваційного підприємництва в сучасних ринкових умовах / А.А. Сигайов, С.О. Пузирьов // Формування

ринкових відносин в Україні: Зб. наук. праць. – К.: НДЕІ, 2016. – Вип. 1(176). – С. 10–102.

2. Рассафонова А.В. Шляхи забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств / А.В. Рассафонова // Економічний вісник університету: Зб. наук. праць учених та аспірантів. – ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди», 2015. – Вип. 27/2. – С. 46–51.

3. Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построения контроллинга в организациях [монография] / А.М. Карминский, Н.И. Оленев, А.Г. Примак, С.Г. Фалько. – 2-е изд. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 256 с.

4. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 №40-IV. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: zakon5.rada.gov.ua / laws / show / 40-15.

5. Інноваційні механізми стратегії фінансового управління [монографія] / редкол.: Т.І. Єфименко (голова) та ін. – К.: ДННУ «Академія фінансового управління», 2012. – 1302 с.

6. Дайле А. Практика контроллинга [монографія] / А. Дайле: Пер. с нем. / Под ред. и с предисл. М.Л. Лукашевича и Е.Н. Тихоненковой. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 336 с. – Пер. изд.: Deyhle A. Controller – Praxis. – Management Service.

7. Шляхи активізації інноваційної діяльності підприємств: Монографія / [О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та ін.]; Під ред. проф. О.І. Волкова, проф. М.П. Денисенка. – К.: КНУТД.2005. – 775 с.

8. Контроллинг как инструмент управления предприятием [монография] / Е.А. Ананькина, С.В. Данилочкин, Н.Г. Данилочкина и др.; Под ред. Н.Г. Данилочкиной. – М.: Аудит, 1999. – 297 с.

9. Сухарева Л.А., Петренко С.Н. Контроллинг – основа управления бизнесом. [монография] – К.: Эльга, Ника-Центр. 2002. – 208 с.

10. Фольмут Х.Й. Инструменты контроллинга от А до Я: Пер. с нем. [монография] / Под ред. и с предисл. М.Л. Лукашевича и Е.Н. Тихоненковой. – М.: Финансы и статистика, 2001. – 288 с.

11. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 №514-VI. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: // www.liga.kiev.ua.

УДК 330.322

Н.Г. СЛОБОДЯН,
к.е.н., доцент, Національний університет харчових технологій,
О.В. ХАБЕНКО,
студентка, Національний університет харчових технологій

Напрями оцінки рівня інвестиційної привабливості підприємств України

У статті висвітлено актуальність та економічну сутність інвестиційної привабливості підприємств України в сучасних умовах, наведено методики та групи критеріїв для її визначення. Авторами наведено фактори впливу на показник інвестиційної привабливості підприємств та розглянуто ймовірні методи підвищення даного показника.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, інвестування, ліквідність, фінансова стійкість.

Н.Г. СЛОБОДЯН,
к.е.н., доцент, Национальный университет пищевых технологий,
Е.В. ХАБЕНКО,
студентка, Национальный университет пищевых технологий

Направления оценки уровня инвестиционной привлекательности предприятий Украины

В статье освещены актуальность и экономическая суть инвестиционной привлекательности предприятий Украины в современных условиях, приведены методики и группы критериев для ее определения. Авторами приведены факторы,